

Anna tillsammans med Oscar, ett av barnen på Fountain of Hope som är ett drop-in-center för gatubarn. Anna förlorade själv sina föräldrar i aids när hon var liten.

Jag köper pärlor till vårt projekt Young Entrepreneurs against HIV and AIDS. Vi tillverkar och säljer smycken. För pengarna vi tjänar informerar vi om hiv och aids. På så sätt vill vi motverka diskriminering av hivpositiva och lära fler hur man skyddar sig.

Värdfamilj. Mina zambiska föräldrar är katoliker. Här är vi på väg till söndagsgudstjänsten.

Vänner kämpar mot aids

ZAMBIA/BORLÄNGE

Mörkret lägger sig sakta över Lusaka, likt sanden i ett timglas, och det är uppenbart att jag inte kommer att hinna hem till min värdfamilj i tid.

– Skynda dig så att du inte missar din buss, säger jag till min kompis som jag har hängt på stan med.

– Det är lugnt, svarar han. Mina bussar går hela tiden. Det är skillnad när det gäller din stadsdel. Dit går inga bussar på kvällarna. Vet du varför?

– För att nästan alla som bor där utom min familj har bil, fyller jag i samtidigt som jag kliver på bussen, som kanske är just den sista för dagen.

Zambia är ett av världens fattigaste länder, men i Kabulonga där jag bor är det lätt att glömma bort det. Här finns många fräscha bostäder och kontor, ofta tillhörande de större biståndsorganisationerna och deras anställda, och det säljs pizzor till samma pris som hemma i Sverige. Tätheten av "mzungus", det vill säga vita personer, är större än på andra håll och alla chaufförer tar för givet att vi inte kan gå ens några meter.

– Taxi! Taxi? ropar de så fort jag kliver av minibussen, trots att jag alltid skakar på huvudet som svar. Som volontärarbetare måste jag prioritera vart jag lägger mina fickpengar. För min del går det mesta åt till bussbiljetter, bröd och bananer samt till att prata i mobilen och surfa på internet, så taxi känns inte som ett alternativ. Det positiva med det är att mitt svenska småspringande kommer till bra användning stressiga stunder som denna.

– När ska du lära dig att gå sakta som en riktig kvinna? undrar ofta min 20-åriga parkamrat Anna.

Nu väntar hon på mig hemma i köket, där hon redan har hunnit börja koka kyckling till middagen. Jag

smiter in, ursäktar mig för att jag är sen och skapar snabbt ett par högar med hackad lök och rivna tomater.

De fungerar som falska alibin när min värdpappa kilar in genom dörröppningen. Istället för att påminna mig om att jag borde vara hemma senast klockan sju, gläds han åt att ha oss där.

– Tänk att jag har en svart och en vit dotter i mitt hem. Det skulle inte vara möjligt då jag var ung. Det är sådant här som kommer att förändra världen till det bättre, säger han.

Jag kokar blad från pumpa tillsammans med tomaterna och löken medan Anna förbereder nshima, basen i varje zambisk måltid. Hon rör om så snabbt i grytan med majs mjöl att tyngden från den allt tjockare massan inte märks överhuvudtaget. Sedan tar hon en rundad trä-slev och delar upp klumpen i vita, lena halvmanar. Vi dukar upp allt i serveringskårl på bordet i vardagsrummet.

– Pappa, middagen är klar, meddelar jag.

Mannen i huset måste ta sin portion innan vi tar för oss och traditionellt sett är det bara han som får äta en viss bit av kycklingen, så jag är tacksam att han väljer först även om han personligen inte håller fast vid just den seden.

Som pensionerad chef på kulturdepartementet är han van att vara en del av en global by, vilket gör det enklare att leva i hans hem, men ibland får han nog precis som vi andra:

– Jag är trött på globalt nonsens. Jag vill ha det på det traditionella sättet! utbrast han till mig och Anna en dag.

Volontärarbete. Som en del i utbytesprogrammet har jag arbetat för Fountain of Hope, ett drop-in-center för gatubarn. Många av barnen har hem och släktingar som de har lämnat. Här åker jag med några av dem för att se vart de kommer ifrån och om de kan flytta hem igen.

Morgonen därefter bad han om ursäkt och därmed vann han min respekt och vänskap på riktigt, efter en period av tomma, artiga nigningar.

Vår värdmamma jobbar som programansvarig för en zambisk biståndsorganisation. Hon gifte sig när hon var väldigt ung och har lyckats med att både utbilda sig och uppfostra fyra barn. Dottern och två av sönerna finns i andra delar av Zambia och världen, medan 27-åriga sonen Saili har flyttat tillbaka till barndoms hemmet.

– De börjar bli gamla, så de behöver någon som kikar till dem. Pappa har ju nästan levt två livslängder enligt zambiska mått mätt, säger han.

Trots att Saili bara är tre år äldre än mig ges han en betydligt större frihet, tack vare att han är kille, och han utnyttjar den genom att komma och gå som han vill. De få gånger som vi både har och en riktigt bra anledning för föräldrarna att ur-

sätta oss, tar han med mig och Anna ut för att festa.

– Det här har jag bara sett på film! utbrast Anna fascinerat åt puttrumpor i minimåla kjolar och jeansshorts då vi firade min födelsedag, men ganska snart kände hon sig obekvämt i krogmiljön.

– Du kan se det som en studieresa, försökte jag.

Vårt utbyte har nämligen hiv och aids som tema och vi ägnar en stor del av våra arbetsdagar åt att diskutera sex.

Själv har Anna bestämt sig för att vara avhållsam fram tills hon gifter sig. Kvällar som denna, då vi lämnar pappa i vardagsrummet för att äta middagen sittandes på golvet i vårt sovrum, ägnar vi mest tiden åt tjejsnack om hur hon ska lyckas med det.

– Min pojkvän vill att vi ska ha sex och förlova oss innan jag följer med dig till Sverige. Han tror att jag kommer att lämna honom för första bästa vita kille som spelar gitarr för mig i snön, skrattar hon fastän oron bakom den uppmålad roman-

sen gör henne ledsen.

Hennes pojkvän är 25 år, kör bil och har ett eget företag.

Som barn förlovarde Anna båda sina föräldrar i aids och hon och hennes syskon stod plötsligt på gatan i väntan på att deras släktingar skulle hjälpa dem. Anna blev omhändertagen av hennes farbror och hans fru och de har svårt att förstå varför hon inte tar chansen att gifta sig nu.

– Jag vill utbilda mig först, förklarar hon för mig. Jag vill få ett bra jobb så att jag inte tvingas be min man om pengar varje gång jag ska köpa bindor och jag vill att mina barn ska få fler möjligheter till ett bättre liv än vad jag har fått.

Samtidigt är Anna och hennes pojkvän galet kära och hon är osäker på hur länge den känslan kan hållas kvar, stark men samtidigt otalig som den är. Ofta är hon rädd för att bli lämnad om hon måste vänta länge på möjligheten att få börja på universitetet.

» Tänk att jag har en svart och en vit dotter i mitt hem. Det skulle varit omöjligt när jag var ung.

ANNA OCH MALINS VÄRDPAPPA

– Jag har försökt med så många stipendier, men utan resultat. En gång trodde jag att jag hade hittat en person som verkligen ville hjälpa mig. Efter ett tag bjöd han med mig till en konferens och jag märkte att han förväntade sig att jag skulle ligga med honom, så jag blev tvungen att bryta den kontakten.

Jag rullar en bit nshima i handen och låter de kokta grönsakerna ta stöd mot den. Jag har blivit van att äta med händerna efter nästan tre månader i Zambia och jag vinner tid att hitta rätt ord genom att tugga maten långsamt.

– Du måste kämpa vidare, Anna. Jag vet inte hur, men på något sätt kommer det att lösa sig. Du måste följa dina drömmar, annars kommer det inte att bli ett lyckligt äktenskap.

Hon nickar och vet innerst inne att det stämmer, men jag ser att hon är trött efter alla motgångar och jag gör mitt bästa för att peppa henne genom att påminna henne om hennes förmåga att skapa någonting av ingenting.

– Du är tjejen utan födelsedatum som otroligt nog har lyckats bräka till dig ett pass på ett par dagar, vilket flera med födelsebevis ägnar månader åt, så vad är det du inte klarar av?

Tanken får henne att le. Ytterligare tre månader med nya möjligheter och utmaningar väntar på oss. Denna gång i Malmö, Stockholm och Borlänge.

Malin Rindeskär

Genomblöta. Jag och Anna vid Victoriafallen i Zambia.

FOTO: PRIVAT

ZAMBIA

Förväntad livslängd är 37,7 år

- ▶ Yta: 752 000 km²
- ▶ Huvudstad: Lusaka
- ▶ Befolkning: 11 miljoner
- ▶ Språk: Officiella språket engelska samt över 70 andra språk
- ▶ Religion: Kristendom, hinduism, islam och ursprungliga religioner
- ▶ Läskunnighet: 68%
- ▶ Andel med tillgång till rent vatten: 58%
- ▶ Andel med HIV/AIDS (15-49 år): 17%
- ▶ Förväntad livslängd vid födsel: 37,7 år
- ▶ Åldersfördelning: 45.7% är i åldrarna 0-14 år (Att jämföra med 16.4% i Sverige) 51.9% är i åldrarna 15-64 år (65.7% i Sverige) 2.4% är 65 år och uppåt (17.9% i Sverige)

KÄLLOR: KOOPERATION UTAN GRÄNSER OCH THE WORLD FACTBOOK

HIV/AIDS

33 miljoner har hiv i världen

- ▶ **Humant immunbristvirus** (hiv) kan överföras på följande sätt:
  - ▶ vid oskyddat sexuellt umgänge med en hivsmittad person (oralsex, analsex och vaginalsex)
  - ▶ vid transfusion av hivsmittat blod
  - ▶ genom överföring av smittat blod då sprutnarkomaner delar sprutor
  - ▶ från en hivsmittad mor till barnet under graviditeten, vid förlösningen eller i samband med amning.
- ▶ **Hiv förstör** människans immunförsvar. Då det försvagas allvarligt utvecklas infektionen till Acquired Immuno Deficiency Syndrome (aids), vilket betyder förvärvat immunbristsyndrom. Den som har aids har svårt att bekämpa infektioner och tumörsjukdomar.
- ▶ **Hivinfektionen** är en långsam sjukdomsprocess. Den som smittats kan känna sig frisk i många år och trots detta vara smittsam. I dag finns det varken något botemedel mot hiv eller aids eller något vaccin som skyddar mot sjukdomen, men det finns mediciner som bromsar sjukdomsutvecklingen.
- ▶ **Omkring 33 miljoner** människor beräknas leva med hiv i världen idag, varav cirka 4 500 bor i Sverige.

KÄLLA: WWW.NOAKSARK.ORG

MILLENNIEMÅLEN

Målet att stoppa hiv-epidemin är det enda där utvecklingen går åt fel håll

▶ **Vid FN:s** millennietoppmöte lovade världens ledare att följande mål ska uppnås till år 2015:

▶ **1. Världens fattigdom** och hunger ska halveras.

▶ **2. Alla barn** ska få gå i grundskola.

▶ **3. Jämställdheten** ska öka och kvinnors ställning ska för-

bättras.

▶ **4. Barnadödligheten** ska minska.

▶ **5. Mödradödligheten** ska minska.

▶ **6. Spridningen av hiv/aids** och andra sjukdomar ska stoppas.

▶ **7. En miljömässigt hållbar** utveckling ska säkerställas.

▶ **8. Samarbetet** kring bistånd, handel och skuldavskrivningar ska öka.

▶ **Målet att stoppa hiv-epidemin** är det enda målet där utvecklingen går åt fel håll. Trots att flera länder har lyckats minska antalet nya hiv-fall ökar antalet infektioner i världen.

▶ **Svenska FN-förbundet** och

FN:s utvecklingsprogram UNDP menar att det går att nå millenniemålen: "Resurserna och tekniken finns redan. Det enda som fattas är den politiska viljan att leva upp till löftet. Därför måste vi regelbundet påminna dem som bestämmer om vad de har lovat att göra."

KÄLLA: WWW.MILLENNIEMALEN.SE

YOUTH PARTNERS IN DEVELOPMENT (YPD)

Ett utbyte för unga i åldrarna 21-26

▶ **YPD är ett** utbytesprogram som riktar sig till ungdomar mellan 21 och 26. Deltagarna paras ihop två och två, för att hjälpa varandra att leva vardagsliv i sina respektive länder. De volontärarbetar för olika organisationer och skapar ett eget utvecklingsprojekt i grupp.

▶ **Både i Sverige** och i utbytetlandet bor deltagarna hos en värdfamilj i en stad som är ny för dem båda. YPD knyter an till FN:s millenniemål. Temat för utbytet mellan Zambia och Sverige är hiv/aids och entreprenörskap.

LÄS MER PÅ WWW.CIU.SE/YPD.